

ΠΑΡΕ ΤΗ ΖΩΗ ΣΟΥ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

Όσα θα θέλατε να μάθετε για τον
καρκίνο του προστάτη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

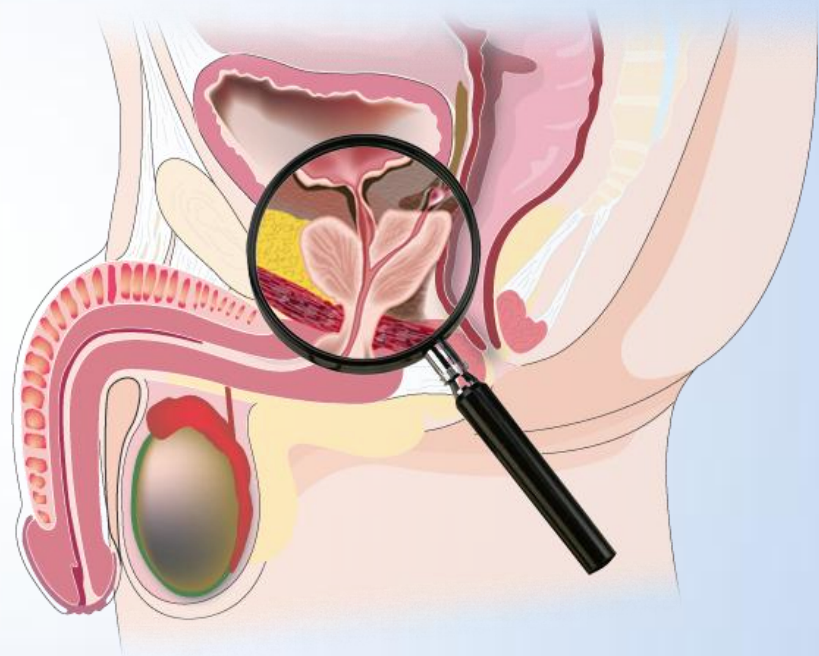
Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

ΠΑΡΕ ΤΗ ΖΩΗ ΣΟΥ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

Ο καρκίνος του
προστάτη,
αν διαγνωστεί
έγκαιρα,
μπορεί να
θεραπευτεί

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

ΠΑΡΕ ΤΗ ΖΩΗ ΣΟΥ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

- Ο καρκίνος του προστάτη αποτελεί τη δεύτερη αιτία θανάτου των ανδρών από καρκίνο, μετά τον καρκίνο του πνεύμονα
- Ο μεταστατικός καρκίνος του προστάτη αντιμετωπίζεται με ορμονοθεραπεία, αλλά μπορεί να αναπτύξει ορμονοαντοχή

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ"

www.epanad.gov.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

www.espa.gr

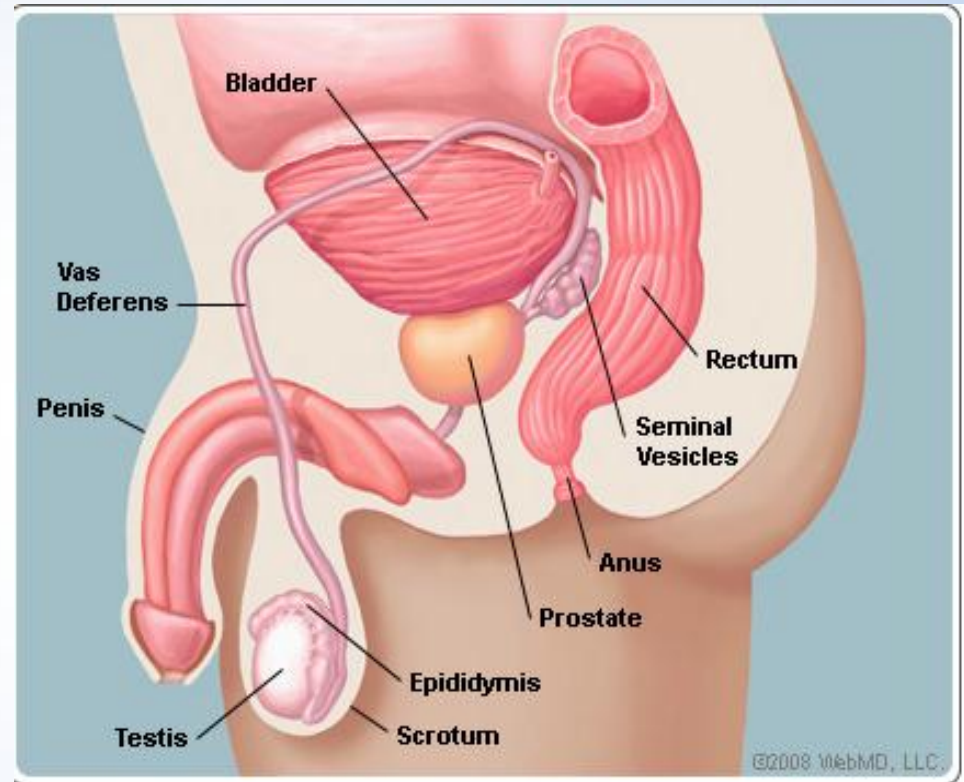
Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Ανατομία του προστατικού αδένος

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

- Ο προστάτης είναι ο αδένος που βρίσκεται κάτω από την ουροδόχο κύστη μεταξύ ηβικού οστού και ορθού
  - Αποτελείται από δύο βασικούς τύπους ιστού
- Αδενικό κατά τα 2/3
  - Στρωματικό κατά το 1/2

Human Anatomy: The Prostate, WebMD.
Website: <http://www.webmd.com/a-to-z-guides/human-anatomy-the-prostate>. Accessed 27 February 2009

Παράγοντες κινδύνου για καρκίνο του προστάτη

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

Παράγοντες Κινδύνου

Ηλικία

- Ο κίνδυνος αυξάνεται με ταχύ ρυθμό μετά τα 50 έτη. Μέση ηλικία διάγνωσης, τα 68 έτη
- Ωστόσο, η ηλικία διάγνωσης τείνει να μειώνεται

Γεωγραφία

- Τα ποσοστά επίπτωσης της νόσου κυμαίνονται κατά >25% παγκοσμίως
- Ο κίνδυνος είναι υψηλότερος στη Βόρεια Αμερική και τη Σκανδιναβία, και χαμηλότερος στην Ιαπωνία και την Κίνα

Τρόπος ζωής

- Δίαιτα υψηλή σε ζωικά και κεκορεσμένα λίπη
- Απουσία άσκησης

Ορμόνες

- Η εξέλιξη του καρκίνου του προστάτη μπορεί να οφείλεται εν μέρει σε ορμονικούς παράγοντες

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Παράγοντες κινδύνου για καρκίνο του προστάτη

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

Παράγοντες κινδύνου

Οικογενειακό ιστορικό

- Άνδρες με συγγενή πρώτου βαθμού που έχει νοσήσει διατρέχουν διπλάσιο κίνδυνο
- Ο κίνδυνος αυξάνεται περισσότερο όσο αυξάνεται ο αριθμός συγγενών α΄ βαθμού που έχουν νοσήσει
- Ορισμένα γονίδια που συνδέονται με τον καρκίνο του προστάτη είναι τα: EPAC2, RNASEL, MSR1, CHEK2, CAPZB, PON1 και BRCA2

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Συμπτώματα του καρκίνου του προστάτη

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

Στάδιο	Χαρακτηριστικά	Συμπτώματα ¹
Εντοπισμένος	80–90% των νεοπλασμάτων του προστάτη κατά τη διάγνωση είναι εντοπισμένοι όγκοι που εξελίσσονται αργά	Συνήθως δεν υπάρχουν ειδικά συμπτώματα
Προχωρημένος	Αν δεν χορηγηθεί θεραπεία, οι όγκοι αναπτύσσονται σε διάστημα 8–10 ετών. Τα επίπεδα του PSA αυξάνονται καθώς ο όγκος αυξάνει	Αιματουρία, δυσουρία, επώδυνη εκσπερμάτιση, ανικανότητα
Μεταστατικός	Οι μεταστάσεις διασπείρονται μέσω του λεμφικού συστήματος και του κυκλοφορικού στα οστά, τους λεμφαδένες και στα σπλαγχνικά όργανα	Πόνος στα οστά, λεμφοίδημα, πόνος στη μέση ή στην πύελο, κατάγματα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΑΝΑΡΧΙΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ"

www.epanad.gov.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Συμπτώματα του καρκίνου του προστάτη

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

- Σε πολλές περιπτώσεις, αναπτύσσεται χωρίς συμπτώματα
  - Σε 80% των περιπτώσεων ανακαλύπτεται κατά τακτικούς ελέγχους (τσεκ-άπ)
- Σε καρκίνο του προστάτη πιθανό να συνυπάρχουν συμπτώματα από το κατώτερο ουροποιητικό λόγω καλοήθους υπερπλασίας του προστάτη
  - Δυσουρία, συχνουρία, νυκτουρία, αίσθηση ατελούς κένωσης της ουροδόχου κύστης
- Σε προχωρημένο στάδιο:
  - Πόνος στη λεκάνη ή/και στους μηρούς, Παράλυση κάτω άκρων (οστικές μεταστάσεις)
  - Οίδημα (μεταστάσεις σε λεμφαδένες)
  - Αδυναμία, κόπωση, απώλεια βάρους

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΥΝΑΜΙΚΩΝ"

www.epanad.gov.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Διαγνωστικά μέσα για τον καρκίνο του προστάτη

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

- Δακτυλική εξέταση του προστάτη
- Εξέταση αίματος για τη μέτρηση του ειδικού προστατικού αντιγόνου (PSA)
- Διορθικό υπερηχογράφημα (TRUS)
- Βιοψίες προστάτη

Προσυμπτωματικός έλεγχος - *Screening*

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

- Οι εξετάσεις **προσυμπτωματικού ελέγχου** στον γενικό πληθυσμό (*screening*) **ξεκινούν στην ηλικία των 50 ετών.**
- Συνιστάται η **εξέταση PSA** σε συνδυασμό με **κλινική εξέταση** του προστάτη σε καλά ενημερωμένους ασθενείς.
- Οι εξετάσεις αυτές πραγματοποιούνται κάθε χρόνο, ενώ αν έχετε θετικό οικογενειακό ιστορικό για καρκίνο του προστάτη οι εξετάσεις συνιστάται να πραγματοποιούνται από την ηλικία των 40-45 ετών.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Δακτυλική εξέταση

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

- Η δακτυλική εξέταση είναι μια γρήγορη και ανώδυνη εξέταση, η οποία μπορεί να αναδείξει ψηλαφητή σκληρία ή και τοπική επέκταση της νόσου
- Η πλειονότητα των όγκων του προστάτη εντοπίζονται περιφερικά και είναι δυνατό να ανιχνευθούν με τη δακτυλική εξέταση αν το μέγεθός τους είναι από 0,2 ml και άνω
- Αν η εξέταση είναι παθολογική (ακόμη και με φυσιολογικές τιμές στο PSA), πραγματοποιούνται βιοψίες του προστάτη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Ειδικό προστατικό αντιγόνο (PSA)

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

- Το **Ειδικό προστατικό αντιγόνο (PSA)** είναι μια πρωτεάση του ορού που παράγεται σχεδόν αποκλειστικά από κύτταρα του προστάτη
- Συμβάλλει στην αύξηση της κινητικότητας του σπέρματος και φυσιολογικά βρίσκεται σε χαμηλή συγκέντρωση στο πλάσμα (<4 ng/ml)
- Το αυξημένο PSA μόνο του δεν αποτελεί ένδειξη καρκίνου.
- Μπορεί να είναι αυξημένο και σε καλοήγη υπερπλασία του προστάτη, προστατίτιδα ή ουρολογικούς χειρισμούς
- Η προγνωστική του αξία αυξάνεται όταν συνδυάζεται με δακτυλική εξέταση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Διορθικό υπερηχογράφημα (TRUS)

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

Το διορθικό υπερηχογράφημα (TRUS)

- Χρησιμοποιείται για τη βελτίωση της ακρίβειας των βιοψιών του προστάτη
- Είναι μια μέθοδος εξαρτώμενη από τις ικανότητες του χειριστή

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

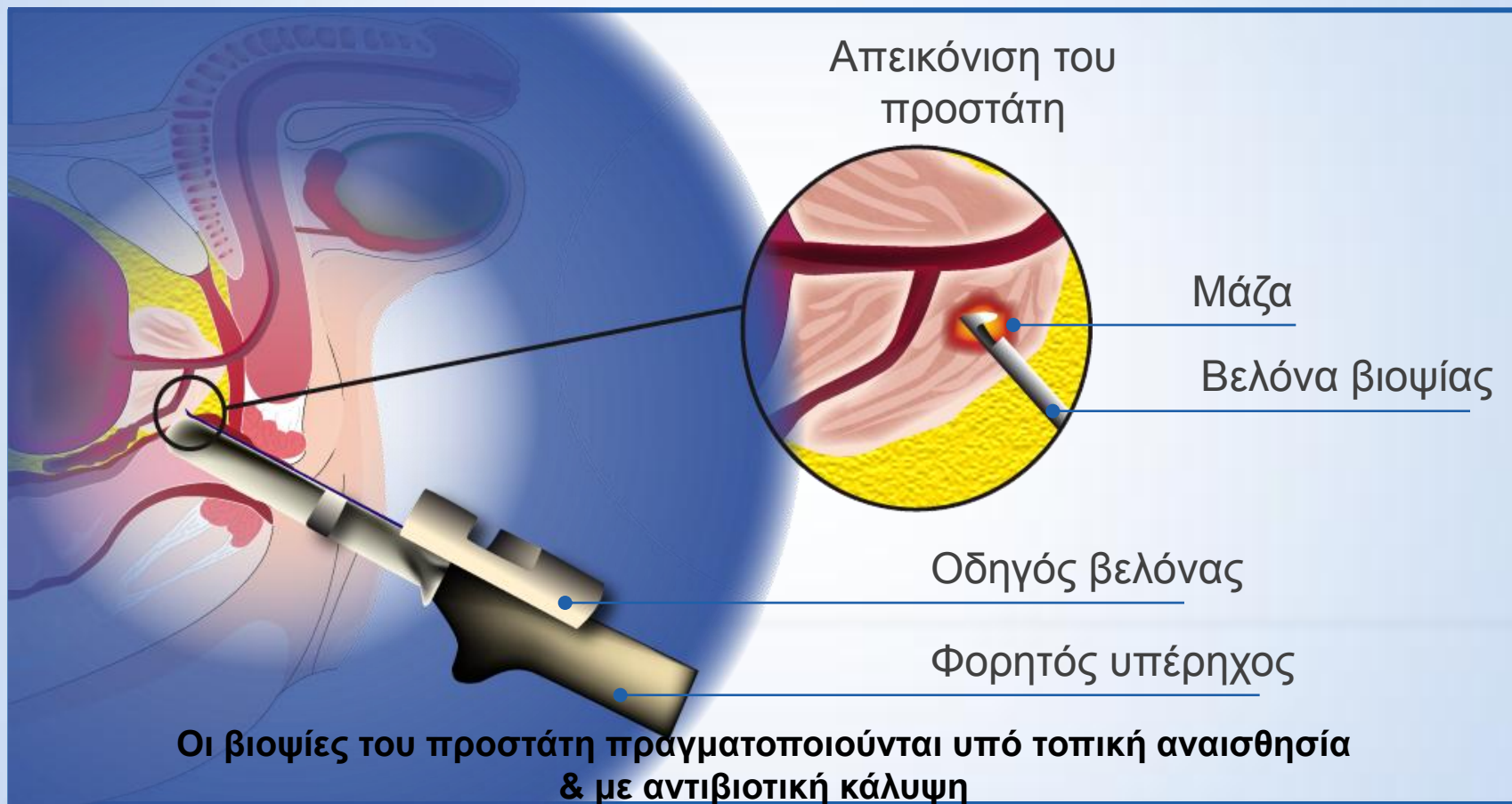

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Καθοδηγούμενη με διορθικό υπέρηχο βιοψία

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

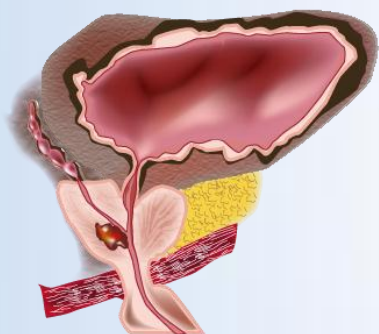
europa.eu

Στάδια εντοπισμένου όγκου

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

Εντοπισμένη νόσος
(ενδοκαψική)

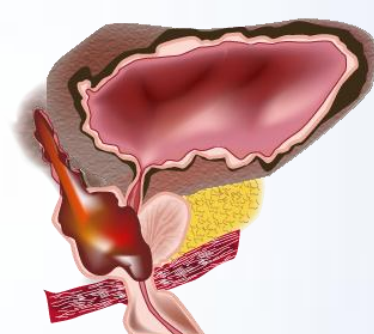
Τοπικά προχωρημένη νόσος
(εξωκαψική)

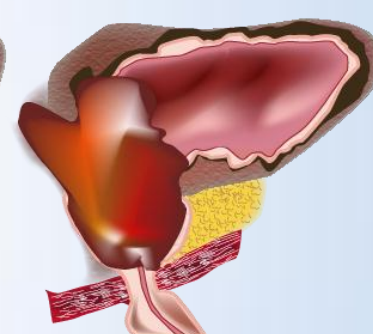
T1

T2

T3

T4

Βάσει ευρημάτων δακτυλικής εξέτασης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
'ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ'

www.epanad.gov.gr

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Τα στάδια ενός όγκου αναφέρονται στον βαθμό που ο καρκίνος έχει εξαπλωθεί

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

- Στα πρώτα στάδια (T1 και T2) περιορίζεται εντός του αδένου
- Στην τοπικά προχωρημένη νόσο (T3 και T4), ο εντοπισμένος όγκος αρχίζει να εξαπλώνεται πέρα από τον προστατικό αδένου
- Στα προχωρημένα και πολύ προχωρημένα στάδια τα καρκινικά κύτταρα προσβάλλουν άλλους ιστούς, ειδικότερα τους λεμφαδένες της πύελου και τα οστά. Αυτός είναι μεταστατικός καρκίνος

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

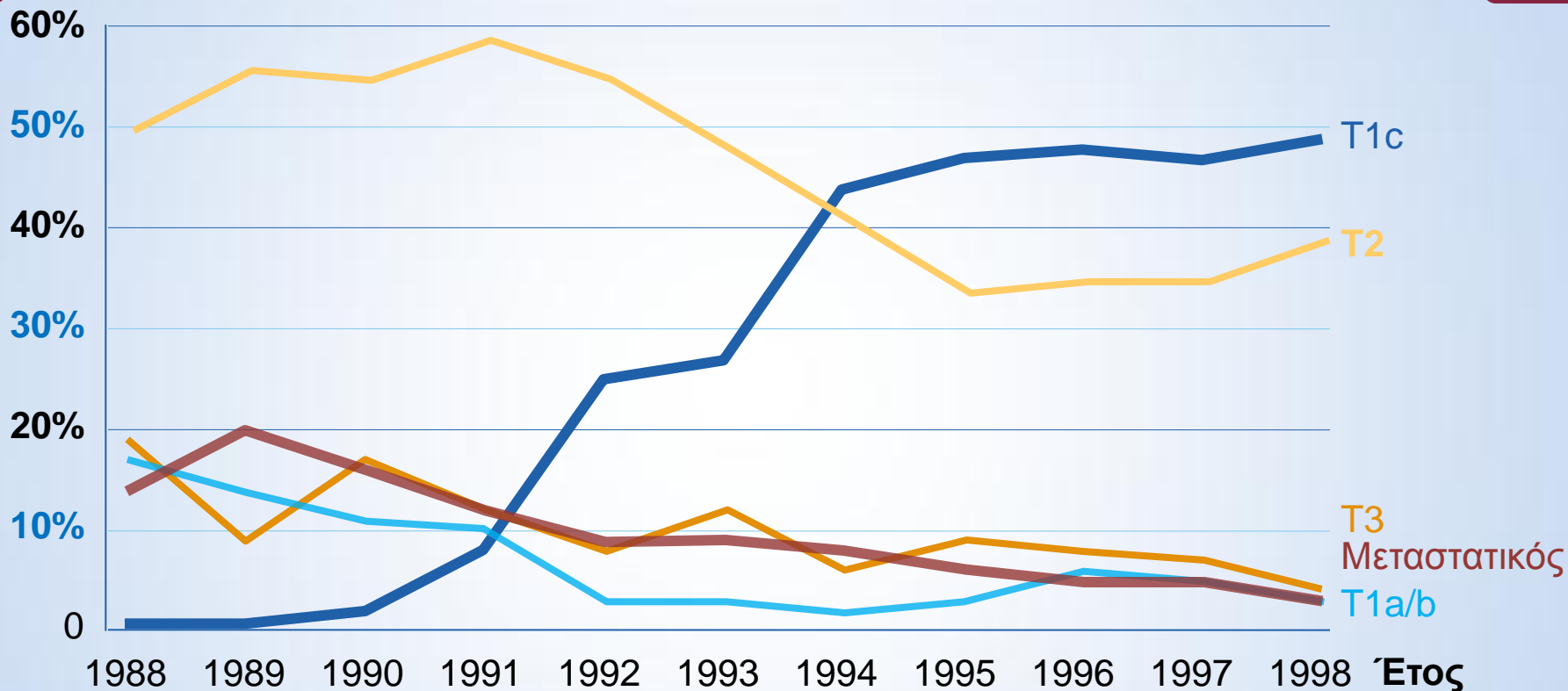
Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Με τον πρώιμο προσυμπτωματικό έλεγχο, οι περισσότεροι όγκοι διαγιγνώσκονται σε πρώιμο στάδιο

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

Paquette EL et al. *Urology* 2002; 60: 756–759
2042 patients with newly diagnosed PC. Walter Reed Army Medical Center

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)
www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ"
www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
europa.eu

Ταξινόμηση καρκίνου του προστάτη, TNM (2002)

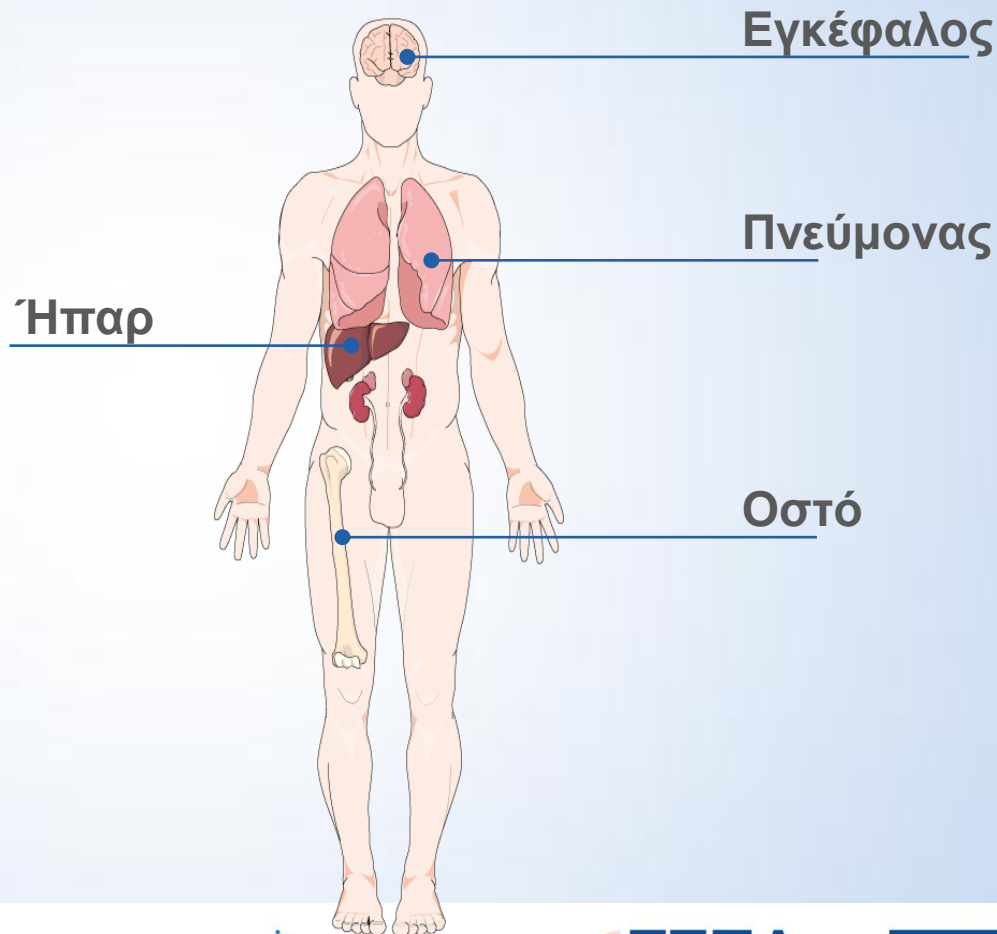
ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

Απομακρυσμένες μεταστάσεις

Mx: Απομακρυσμένη μετάσταση που δεν είναι δυνατό να αξιολογηθεί

M0: Μη απομακρυσμένη μετάσταση

M1: Απομακρυσμένη μετάσταση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Κατάσταση λεμφαδένων και σκελετικές μεταστάσεις

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

Επεμβατική λεμφαδενεκτομή

- **Λεμφαδενικός καθαρισμός** της πυέλου μπορεί να πραγματοποιηθεί για να προσδιοριστεί εάν υπάρχουν μεταστάσεις σε λεμφαδένες. Αυτός περιλαμβάνει αφαίρεση ιστού από τους λεμφαδένες της πυέλου για να διαπιστωθεί εάν ο καρκίνος έχει εξαπλωθεί στην περιοχή.
- Σε υποψία εξάπλωσης του καρκίνου μπορεί να γίνει λεμφαδενεκτομή παράλληλα με ριζική προστατεκτομή.

Απεικόνιση οστών

- Οι μεταστάσεις στα οστά εντοπίζονται με **απεικονιστικές εξετάσεις** (π.χ. σπινθηρογράφημα οστών).

Κατάσταση λεμφαδένων και σκελετικές μεταστάσεις

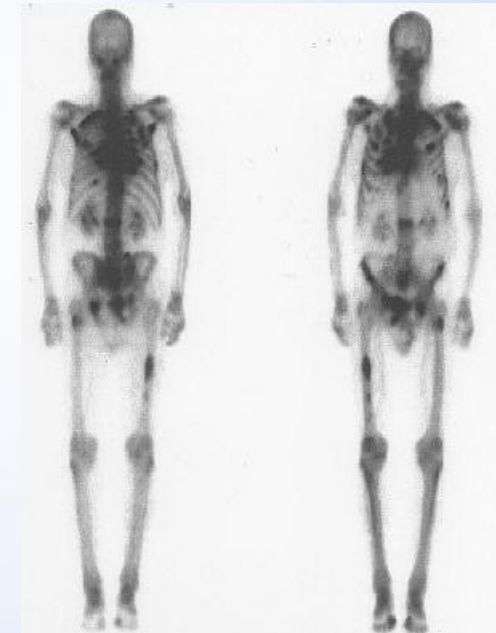
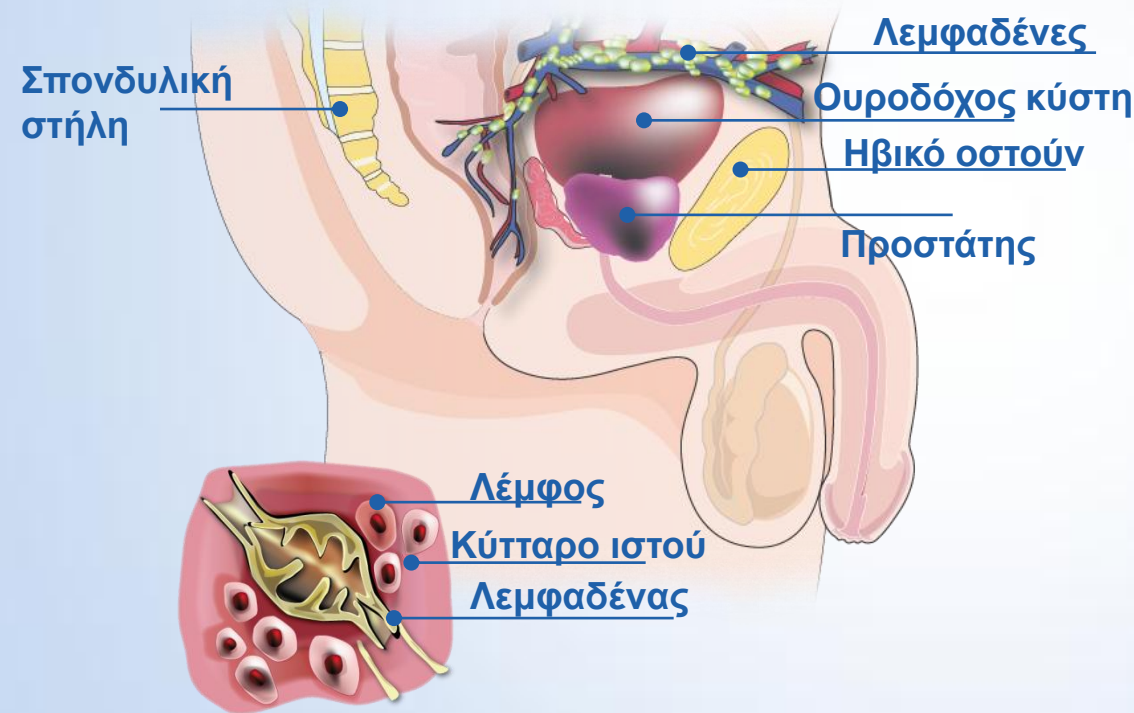
ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

N-staging

Επεμβατική λεμφαδενεκτομή

M-staging

Απεικόνιση οστών

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΥΝΑΜΙΚΩΝ"

www.epanad.gov.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Πώς να μειώσετε τον κίνδυνο για καρκίνο του προστάτη

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

- Ο κίνδυνος για καρκίνο του προστάτη μπορεί να μειωθεί αν η διατροφή μας είναι πλούσια σε φρούτα και λαχανικά και φτωχή σε ζωικό λίπος και μάλιστα σε κεκορεσμένο λίπος.
- Συνιστάται η αποφυγή έκθεσης σε μέταλλα όπως το κάδμιο.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΥΝΑΜΙΚΩΝ"

www.epanad.gov.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Πώς να μειώσετε τον κίνδυνο για καρκίνο του προστάτη

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

- Μελέτες έχουν δείξει ότι τροφές που είναι πλούσιες σε λυκοπέννη (μια αντιοξειδωτική ουσία) όπως οι ντομάτες, οι κόκκινες πιπεριές, μπορούν να βοηθήσουν στην κατεύθυνση αυτή.
- Επίσης, σημαντική είναι η καθημερινή άσκηση και η διατήρηση ενός φυσιολογικού βάρους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu

Η ζωή μας είναι πολύτιμη για να την αφήνουμε στην τύχη!

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ 2011-2015

Κάνοντας
προληπτικούς
ελέγχους,
πάρτε τη ζωή σας
στα χέρια σας

Ξεκινήστε τον έλεγχο για τον καρκίνο του
προστάτη από τα 50 έτη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

www.keelpno.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
&
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

www.ygeia-pronoia.gr

Με την
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

www.epanad.gov.gr

www.espa.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

europa.eu